

“BİTMEYEN MEKTERP”

ANKARA
GALATASARAYLILAR BİRLİĞİ
1937

GALATASARAY TOPLULUĞU İŞBİRLİĞİ KURULU ÜYESİ KURULUŞLAR

I- EĞİTİM KURUMLARI

Galatasaray Lisesi	1481-1868
Galatasaray Üniversitesi	1992
Galatasaraylılar İlköğretim Okulu	1993

II- SPOR KULÜBÜ

Galatasaray Spor Kulübü	1905
-------------------------	------

III- MEZUNLARIN DERNEKLERİ

A- YURT İÇİ KURULUŞLAR

Galatasaraylılar Derneği	1908
Galatasaraylılar Birliği	1937
İzmir Galatasaraylılar Derneği	1965
Bursa Galatasaray Liseliler Derneği	1975
Eskişehir Galatasaraylılar Derneği	1990
Çukurova Galatasaraylılar Derneği	1992
Antalya Galatasaray Liseliler Derneği	1992
Kapadokya Galatasaraylılar Birliği	1997
Galatasaray Üniversitesi Mezunları Derneği	2002

B- YURT DIŞI KURULUŞLAR

ABD/KANADA: Galatasaray Alumni Association USA,Inc	1981
İSVİÇRE: Association Européenne des Anciens de Galatasaray	1983
FRANSA: Amicale de Galatasaray	1984
İNGİLTERE: The Galatasaray (U.K.) Charity Fund	1986
BELÇİKA: Les Anciens de Galatasaray au Benelux	1989
ALMANYA: Verein Ehemaliger Schüler des Galatasaray Gymnasiums in Deutschland E.V.	1991
AVUSTURYA: Verein Ehemaliger Schüler von Galatasaray Lisesi in Österreich	1992
MONACO: Galatasaray Association de Monaco	1997

IV- VAKIFLAR

Galatasaraylılar Yardımlaşma Vakfı	1977
Galatasaray Eğitim Vakfı	1981

V- TÜRK - FRANSIZ ORTAK DERNEĞİ

FRANSA - Alliance Galatasaray	1996
-------------------------------	------

80. Kuruluş Yılımız Arifesinde, Galatasaray Tarihinde Bir Gezi...

“Bitmeyen Mektep” dergimizin 6. sayısında okurlarımızı yeniden bir tarih gezisine çıkarmak istedik.

7. sayımız, Galatasaraylılar Birliği’nin 80. Kuruluş yılını idrak ettiği tarihte yayınlanacak.

Birliğimizin 80. Yılını gönlümüzün arzu ettiği şekilde karşılayabilmek için, kıymetli üyelerimizin de fikri katkılarına ihtiyacımız olacak. Aklımıza gelen hususlardaki tasnife göre, bizi aydınlatmanız, aklımıza gelmeyen hususlardaki orijinal teklifleriniz, istekleriniz bizim için yönlendirici olacak.

Buna bağlı olarak, özellikle kuruluşumuzun ilk safhalarında görev yapan ve haklarında çok ayrıntılı bilgi sahibi olmadığımız Birlik Başkanlarımızı da 4 – 5 kişilik gruplar halinde ve gelecek sayılarımıza da sari olmak üzere yeniden ele alıyoruz. Birliğimizin bugünlere kadar gelişinde ve gelişmesinde katkısı olan değerli Başkanlarımıza, bu vesile ile, bir kere daha şükranlarımızı arz ediyorum.

Okulumuzda ayrıca işlendiğini bir yerde görmediğim bir konu da “Mekteb-i Sultani’de tahsil gören şehzadelerdir. Ayrı ayrı kaynaklardan sağladığımız bilgilerle değerlendirmeye çalıştığımız bu makalemizi dikkat çekici bulacaksınız. Sonradan, bu derginin hacmini aşan diğer başka hikayeler de elimize geldi. (Ağabeyimiz Sadrettin Tosbi’nin macerası gibi...)

Galata Sarayı tarihinin, özellikle yeni kuşaklar tarafından ayrıntısı ile bilinmediğini tahmin ettiğimiz bir yönünü “Çıkma Kanunu ve Mekteb-i Sultani’deki dalgalanmalar” başlıklı makalemizde ele aldık. Bu mümtaz irfan yuvasının, tarihinde birkaç defa tahrip edilip, medrese haline getirildiği ve 40 yıl aradan sonra, yeniden ihyasının Padişah III. Ahmet ile Galata Sarayı’nın eski talebesi Sadrazam Mora Fatihi, Şehit Çorlulu Ali Paşa sarayının büyük gayretleri ile sağlandığını hatırlamalı ve bu büyük insanları şükran ve rahmet ile anmalıyız.

Günümüzde spor, zamanın şartlarının da etkisi ile, ancak birkaç dala münhasır kalmış görünüyor. Oysa, Mekteb-i Sultani, 19. yüzyılın sonları ile 20. yüzyılın başlarında, spor alemine tam 23 spor dalı ile arz-ı endam ediyor. Makalede, Galatasaray’ın “Halat çekme” takımı ile “Makaralı patenli kara hokeyi” takımlarının fotoğraflarına hayranlıkla bakacaksınız.

23.Nisan.2017 günü aramızdan ebedi olarak ayrılan, ağabeyimiz, Müdürümüz, Rektörümüz, fikir adamı olduğu kadar başarılı bir sporcu olan Erdoğan Teziç’i de hatırlıyor ve başarıları ile övündüğümüz bu ağabeyimize rahmetler diliyoruz.

Bu sayıda, bir de misafirimiz var : Nur Ger.

Galatasaray’daki karma eğitimin başlamasının 2. yılında Okul’a başlayan Nur Ger, yeni bir dönem başlangıcında Okul’da çektiği sıkıntılardan, bugün kendisini Birleşmiş Milletler nezdinde “Kadının Güçlenmesi Prensipleri” çalışmasının “İş Dünyası Sözcülüğü” mertebesine getiren, akıllı, inatçı ve verimli bir çalışma yöntemi çıkarmasını bilmiş, başarılı bir Galatasaraylıdır.. Yönetim Kurulu üyesi arkadaşımız Yeşim Demirel’e, Galatasaray’da edindiği kültür ve bakış açısının bu macerayı nasıl yönlendirdiğini anlatıyor.

Birliğimizin 80. Kuruluş yıldönümünde, “Bitmeyen Mektep” dergisinin 7. sayısının sayfalarını karıştıracak sevgili üyelerimize, ağabeylerimize, yaşlılarımıza ve kardeşlerimize, geleneksel Pilavımız vesilesi ile “Afiyet olsun !” diyor, sağlık, mutluluk ve başarılı günler dileği ile sevgilerimizi sunuyoruz.

698 Mehmet Dülger – 1960 mezunu
Galatasaraylılar Birliği Başkanı

Galatasaray Müzesi

Galatasaray Eğitim Vakfı'nın 2012'de yayınladığı ve Ali Oraloğlu tarafından kaleme alınan "Galatasaray Arşivi" başlıklı kitapta, Galatasaray Müzesi hakkında yer alan bilgileri, özetle, şöyle derlemek mümkündür :

- Galatasaray Spor Kulübünün Galatasaray Lisesi dışındaki ilk kulüp binası, İstiklal Caddesi 91 numaradan, 1913'te Kadıköy Kalamış'ta bahçe içinde bir köşke taşındı. Galatasaray'ın kurucusu Ali Sami Yen, 1913'e kadar kazanılan kupa, şilt, madalya ve flama gibi anıları ve o zamana kadar çekilen fotoğraf ve belgeleri de bir araya getirerek, 1915 yılında Kalamış'ta ilk Galatasaray Müzesi'ni açtı.

- I. Dünya Savaşı bittikten sonra, spor anılarımıza el konulacağı haberleri yayılınca, Ali Sami Yen, müzeyi çok emin bir yer olan Galatasaray Lisesi'ne taşıdı.

- Önce, Tevfik Fikret Salonu'nun arkasındaki büyük odayı müze olarak açtı.

Sonra, 1919'da, o zamanki teşrifat salonu, sonraki resim salonu ve halen öğretmenler odası olarak kullanılan mekan Müze'ye ev sahipliği yaptı.

- Galatasaray Lisesi'ndeki bu salon dar gelmeye başlayınca, Kulübün 22. Başkanı Suphi Batur zamanında, Müze, 1972 yılında, tanınmış mimar Kemal Ahmet Aru'nun projesini yaptığı ve Okulun giriş kapısının arkasında yapılan binaya taşındı.

- Müze'nin Okulun karşısındaki PTT binasına taşınması ile ilgili ilk teşebbüsler, Galatasaray Spor Kulübü'nün Başkanı Özhan Canaydın tarafından başlatıldı. PTT idaresi ile protokoller hazırlandı ve tahsis şartları tesbit edildi.

PTT binasının mevcut statik durumu bir restorasyona uygun olmadığı için, uzun bir rehabilitasyon dönemi geçirildi. Galatasaray Eğitim Vakfı Başkanı İnan Kırac'ın desteği ile Mimar Sinan Genim tarafından yenilenen binanın kullanım hakkı Galatasaray Üniversitesi'ne devredildi. Yapılan yeni bir protokol ile, adı "Galatasaray Üniversitesi Kültür ve Sanat Merkezi" olan Müze, Aralık 2009'da açıldı.

Galatasaray Müzesi'nde, Kulübün kuruluşundan bugüne kadar kazanılan kupalar, şildler, ve flamaların yanında, I. Dünya Savaşı'na gönüllü katılan 200 Lise öğrencisi ile sporcularımızdan bazılarının kılıç, karabina ve silahları, Kulübün arşivi, resimler, Şehzade Abdülmecit Efendi'nin oto-portresi ile dedesi Sultan Abdülaziz'in yağlı boya tablosu, başta Atatürk olmak üzere, Devlet başkanlarımızın imzalı resimleri, Atatürk adına oynanıp Fenerbahçe'yi 4-0 yenerek kazandığımız Gazi büstü, UEFA Kupası, Süper Kupa, Alman Devlet Başkanı Mareşal Hindenburg ile Fransız Devlet Başkanları General Charles de Gaulle ile François Mitterand'ın imzalı fotoğrafları, Galatasaray Lisesi'nin müdürlerinin resimleri, Liseye ait pek çok ve çeşitli vesika vs.... sergilenmektedir.

Birliğimizin 80. Kuruluş Yıldönümü

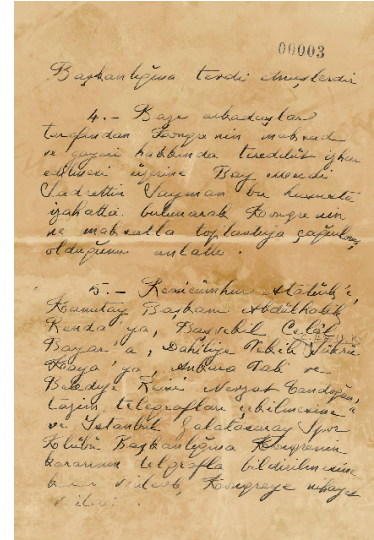
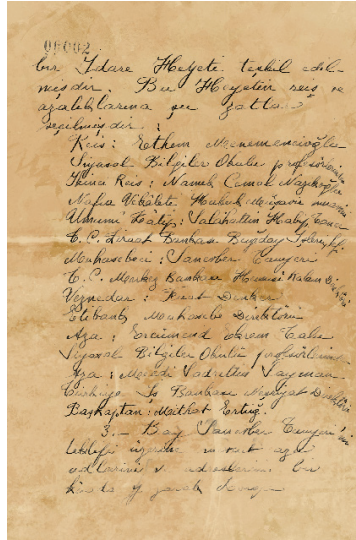
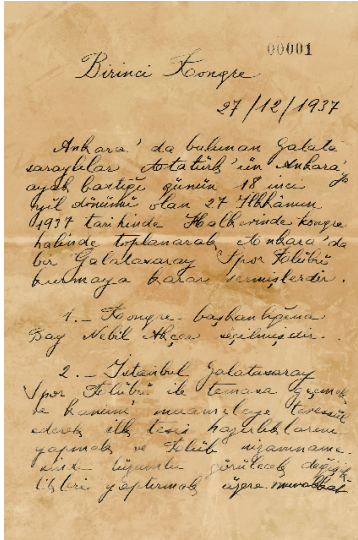
Önümüzdeki 27.Aralık.2017 tarihinde Birliğimizin kuruluşunun 80. yılını idrak edeceğiz.

80 yıl öncesine bir göz atarak, nereden nereye geldiğimize bakalım.

- Atatürk'ün Ankara'ya ayak bastığı günün 18. yıldönümü olan, "27. İlkkanun.1937" tarihinde, Ankara'da bulunan Galatasaraylılar, Halkevinde bir kongre biçiminde toplanarak, Ankara'da bir "Galatasaray Spor Kulübü" kurmaya karar verdiler.

Reis : Ethem Menemencioglu,
2. Reis : Namık Cemal Nazikoğlu,
Umumi Katip : Selahattin Habip Taner
Muhasebeci : Sanavber Tanyeri
Veznedar : Fuat Denker
Aza : Ercüment Ekrem Talu
Aza : Mecdi Sadrettin Sayman
Başkaptan : Mithat Ertuğ

tarafından oluşturulan İdare Heyeti , 1.Şubat.1938'den itibaren, Atatürk Bulvarı ile kesişen Tuna Caddesi'nin başındaki Kutlu Apartmanı'nın giriş katında kiralanmış ve tefriş edilen ilk lokalinde faaliyetine başladı.

- Yuvamızın ilk balosu, 14.Mart.1942'de 400 kişilik bir katılımı ile Anadolu Kulübü'nde yapıldı.

Ankara'daki Galatasaraylılar böylece camia olarak Başkent'te ilk defa görücüye çıkıyorlardı.

- 80 yıl sonrasının Birlik Yönetim Kurulu, bu anlamlı yıldönümünün fikri hazırlıkları için ön çalışmaları yürütürken, bazı konular hakkında Birliğimizin üyelerinin de fikirlerini alma ve çalışmalarını ona göre tanzim etme arzusunda. Bu konuda üyelerimizin düşüncelerini ve tekliflerini Yönetim Kurulu'na iletmeleri, ortak başarımız için vazgeçemeyeceğimiz bir destek olacaktır.

- Genel Kurulumuzun yenilediği Yönetim Kurulu toplantısında ifade edilen hususları şöyle sıralamak mümkündür :

✓ 27 Aralık 2017 bir Çarşamba günü...

Günlük bir program mı, yoksa, mesela 25-30 Aralık 2017 arasına yayılan bir program mı yapılmalı ?

Kutlama toplantısının niteliği : Kokteyl, balo, yemek, Konser, Sanat etkinliği...

✓ Söz konusu Yönetim Kurulu toplantısında, ayrı ayrı balo ve kokteyl yerine, sadece, balo türü tek bir etkinlik organize etme fikri ağır bastı. Uygun mudur ?

✓ 80. Kuruluş Yıldönümümüzü kalıcı kılacak, hatırlatacak bir eylem ne olabilir ?

- Birliğin 80 yılına şahadet eden bir kitap,

- Hatıra olarak kalacak objeler,

- Lisemiz için bir katkı (bir sınıf, bir yatakhane, bir laboratuvar düzenlemesi vs.

gibi... Üzerinde bir plaket bulunacak !)

- Kutlama toplantısı sonunda, üyelerimize takdim edilecek küçük hediyeler...

✓ Galatasaray ile ilgili sergi (Koleksiyoncular Derneği, Galatasaray Müzesi ile işbirliği)

✓ Birliğin protokol listesini güncelleme ve yapılacak eklemeler,

✓ Kutlamaya davet edilmesi uygun görülebilecek diğer kişiler...

✓ 2017 Galatasaray Pilavı'ndan itibaren, bütün etkinliklerin "80. Yıl kutlaması" olarak lanse edilmesi,

✓ Kutlamanın finansmanına katılma vesileleri :

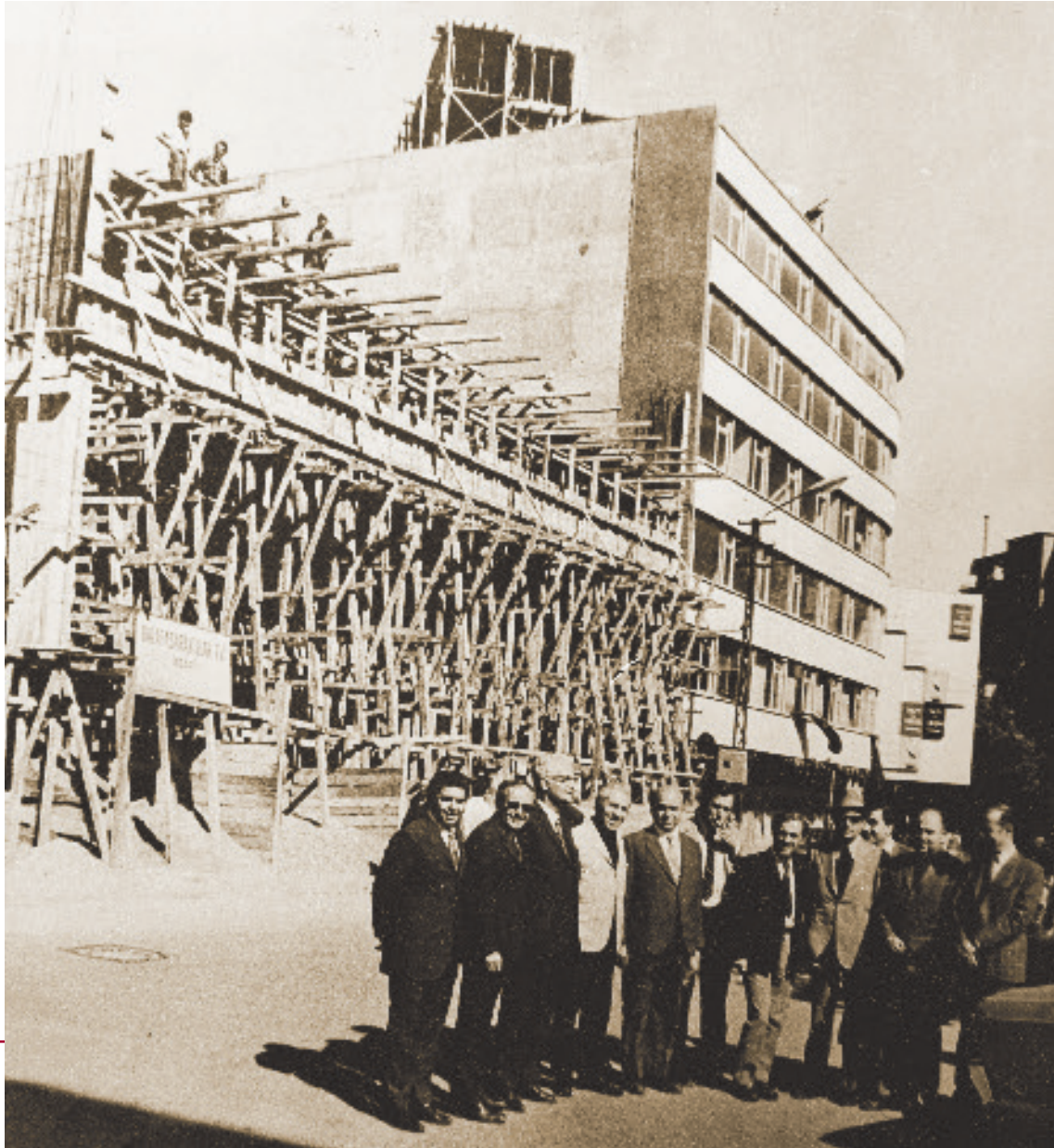
- Lisemize yapılacak katkı için şartlı bağış,

- Bağış karşılığı alınacak küçük hediyelik eşya,

- Piyango, açık arttırma...

- Tertiplenecek bazı etkinlikleri dışarıya açarak, bağış karşılığı giriş ücreti alınması (konser, sanat etkinliği vs ...)

İşbirliği ve katkılarınız için teşekkürlerimizle...

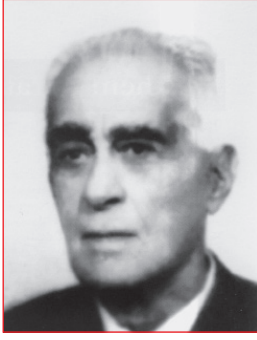
Galatasaraylılar Birliği'nin Başkanları

Birliğimizin kurumsal hafızasının tazelenmesi açısından, 27.Aralık.1937'deki kuruluşundan bu yana Birliğimizin başkanlığını yapmış bulunan ağabeylerimiz hakkında daha fazla bilgi derlemek üzere, devamı gelecek sayılarımızda da "Bitmeyen Mektep" sayfalarında yer alacak bir seriye başlıyoruz.

Bulabildiğimiz ölçüde, Birlik Başkanları yanında, Birliğin Yönetim Kurulu'nu oluşturan Galatasaraylı ağabey ve kardeşlerimizin de gerçeğe yakın listelerini tesbit etmeye giriştik. Bu çalışmamızda, üye arkadaşlarımızın da bize yardımcı olacaklarını umuyor ve bekliyoruz.

Bu sayıda, Birlik Başkanlarımızdan, ilk Başkanımız Ethem Menemencioğlu ile birlikte, Hüseyin Aziz Akyürek, Ahmet Karaosman, Raif Külbastı ve Rüknettin Birce'yi sayfalarımıza konuk edeceğiz.

- **Ethem Menemencioğlu (1878 – 1963)**

Siyaset bilimci, politikacı Ord. Prof. Dr. Ethem Menemencioğlu, 1878'de İstanbul'da doğdu. Mekteb-i Sultani'den mezun oldu. (Okul numarası ile mezuniyet yılını tesbit edemedik.). Hukuk Fakültesi'ni bitirdikten sonra, aynı Fakültede doktorasını tamamladı.

Dışişleri Bakanlığı'nda görev aldı ve 1906'da Paris Büyükelçiliği katipliği, 1909'da Lahey, 1910'da Bükreş Elçiliği katipliği, Dışişleri Bakanlığı Özel Kalem Müdürlüğü, 1911'de Berlin Büyükelçiliği Müsteşarlığı yaptı. Daha sonra yine aynı bakanlığa bağlı çeşitli birimlerde çalıştı.

1925 – 1933 yılları arasında Galatasaray Lisesi'nde İktisat, İstanbul Kabataş Lisesi'nde Fransızca öğretmenliği yaptı.

1927'de Mülkiye Mektebi'nde "Devletler Hususi Hukuku ve Diploması" profesörü oldu. Aynı zamanda, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde de kürsü sahibi oldu.

Milli Eğitim Bakanlığı Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü, Dışişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliği görevinde bulundu.

1934 – 1936 döneminde Galatasaray Kulübü Başkanlığı, 1937 – 1939 yılları arasında da, Ankara'daki Galatasaraylılar Birliği'nin kurucusu ve ilk başkanı oldu.

1942'de Afganistan Hükümeti nezdinde Hukuk Müşavirliği'ne atandı. Bu görevde 1951 yılına kadar kaldı.

Yurda döndükten sonra emekliye ayrıldı ve siyasete atıldı. Önce Demokrat Parti'de, daha sonra Millet Partisi ve Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'nde yer aldı. 1961'de Adalet Partisi kurucuları arasında bulundu ve 1961 – 1964 yılları arasında Cumhuriyet Senatosu'nda İstanbul Senatörü oldu.

1965'te İstanbul'da vefat etti. Evli ve üç çocuk babası idi.

- **Hüseyin Aziz Özyürek (1882 – 1951)**

1882'de Trabzon'da doğdu.

1902'de Mekteb-i Mülkiye-i Şahane'den mezun oldu.

1903'te Şura-yı Devlet Mülkiye Dairesi'nde mülazım, 1904'te Edirne vilayeti maiyet memuru oldu. 1908'de Eceabat Kaymakamı, 1909'da Lüleburgaz Kaymakamı oldu. 1911'de görevinden istifa ederek İttihat ve Terakki Fırkası Genel Sekreterliği'ne getirildi. Üç yıl sonra tekrar mesleğine dönerek 1913'te Edirne Merkez ilçesi Kaymakamı, 1914'te Gelibolu sancağı Mutasarrıfı oldu. 1915'te Emniyet-i Umumiye Müdürlüğü'ne atandı. Bu görevde iken vekaleten Matbuat Umum Mü-

dürlüğü görevini de yürüttü.

Hüseyin Aziz Bey'in Emniyet Umum Müdürü iken, Enver Paşa tarafından kurulan Teşkilat-ı Mahsusa'nın ilk 5 yöneticisi arasında yer aldığı bilinmektedir. Sonra, bu görevlerinden ayrılarak 1918'de, Stockholm Büyükelçiliği Ticaret Ataşeliği'ne atandı. Tahsisat eksikliği dolayısı ile görev yerine gidemeyip Berlin'de kaldı. Mütareke ve Milli Mücadele yıllarını burada geçirdi.

Mondros Mütarekesi'nin ardından kurulan ve İttihat ve Terakki dönemi yöneticilerinin yargılandığı Divan-ı Harb-i Örfi'de 1919 'da gıyabında yargılandı. Aziz Bey, İttihatçı liderler gibi firar etmiş değildir, ama yazışmalarda firari muamelesi görmüştür. Yargılamalar Ankara Hükümeti'nin 1920'de Divan-ı Harb-i Örfi'leri kaldırması ile son bulur.

Hüseyin Aziz Bey, 1922'de Yunan işgalinden yeni kurtulmuş olan Saruhan (Manisa) Sancağı Mutasarrıflığı'na atandı. Harp sonrası sıkıntılarını yakından yaşayan bölgenin gelişmesine hizmette bulundu. 1923- 1924 yılları arasında İzmir Valiliği görevini üstlendi. 1924'te İzmir Belediye Başkanlığı'na seçildi.

1927 genel seçimlerinde Erzurum'dan aday gösterilen Hüseyin Avni Bey, bu tarihte Erzurum milletvekili seçildi ve bu görevini 4., 5., 6., ve 7. dönemlerde de sürdürdü. Milletvekilliği 1946'da sona erdi.

Milletvekilliği sırasında, 1939 – 1940 tarihleri arasında, Ankara'da Galatasaraylılar Birliği'nin de başkanlığını yaptı.

1947 tarihinde Vakıflar Genel Müdürlüğü İdare Meclisi Başkanı oldu. Yaş haddinden emekli olduğu Ankara'da 1951'de vefat etti.

Fransızca, İngilizce ve Ermenice dillerine vakıftı.

- **Ahmet Karaosman (1907 - ?)**

1907'de doğdu.

36 Ahmet Karaosman, 1928 yılında Galatasaray Lisesi'nin Edebiyat bölümünden mezun oldu.

Galatasaray camiasına voleybolu getirmiş olmakla bilinmektedir. 1930'da kurulan ilk Galatasaray Voleybol takımının temelleri, onun ve arkadaşı Samsunlu Ziya'nın Mektep'te ilk defa bu oyunu göstermeleri ile atıldı.

Hakkında kayıtlarda çok fazla bilgi bulunmayan Ahmet Karaosman'ın Stockholm'da Ticaret Müşaviri olduğuna dair bir not görüldü.

Ahmet Karaosman, 1940 – 1942, 1944- 1945 ve 1951 – 1952 dönemlerinde, üç kez Birliğimizin başkanlığını yürüttü.

- **Raif Külbastı (1901 - ?)**

1901'de İstanbul'da doğdu.

541 Raif, 1924'te Galatasaray Lisesi'nden mezun oldu. Mektep'te kendisine takılan lakabını soyadı alan az sayıda öğrenciden biridir.

Okula girdiği daha ilk yıllarda, futbola olan merakı, onu kaleci mevkiini yıllarca muhafaza etmesini sağlamış ve Galatasaray camiasında "Külbastı Raif" ismini yaşatmıştır.

İstanbul'un işgali sırasında, İngilizlerin Galatasaray Müzesi'ni talan etmelerini önlemek için akıl almaz yöntemlere başvurmuş, başarılı da olmuştur.

Raif Külbastı, faal futbolu bıraktıktan sonra, Galatasaray Müzesi'nde görev almıştır.

Galatasaraylılar Birliği'nde 1942 – 1944 döneminde Başkanlık görevini yürüten Raif Külbastı hakkında, kayıtlarda çok az ve yetersiz bilgi veriliyor.

- **Rüknettin Birce (1909 - 1983)**

1909'da doğan 415 Mehmet Rüknettin Birce, Galatasaray Lisesi'nin Edebiyat bölümünden 1929'da mezun oldu.

Mezuniyetinden sonra uzun seneler Devlet kademelerinde, özellikle Gümrük ve Tekel Bakanlığı'nda çalıştı. Bu arada Haydarpaşa Gümrük İdaresi Müdürlüğü'nü de üstlendi.

Maliye Bakanlığı Hesap İşleri Genel Müdürlüğü'nden emekli oldu.

Birliğimizin Selanik Caddesi'nde bulunan ilk lokal binası, Rüknettin Birce'nin gayretleri ile sağlanmıştır. Rüknettin Bey, söz konusu binayı daha sonra elden çıkararak, bugünkü merkez binamızın mülkünü edinmemizde yardımcı oldu.

Rüknettin Birce, 1945 – 1950, 1953 – 1956 ve 1961 – 1962 dönemlerinde Birliğimizin Başkanı oldu. Toplam, 9 yılı bulan başkanlığı ile bu görevde en uzun süre kaldı.

Rüknettin Birce 1983'te Ankara'da vefat etti.

Ülkede Öncü Galatasaray....

“Bitmeyen Mekteb”in ilk sayısında, Galatasaray’ın öncü olduğu hususları sıralamıştık. Onların arasından, Galatasaray’ın ülkede öncü vasfını koruduğu birkaç tanesini daha, Galatasaray Eğitim Vakfı’nın yayınladığı “1923-1934 Galatasaray Tarihçesi / 1933 – 1934 mezunları ve 50. Yılları” isimli kitaptan alarak sunuyoruz :

- Lise olduğu halde, Üniversite niteliğinde, halka açık hukuk ve mühendislik dersleri, ilk defa Galatasaray Sultanisinde verildi. (1872)

- **Fransızcaya çevrilip Paris’te, Almancaya çevrilip Berlin ve Viyana’da, İspanyolcaya çevrilip Güney Amerika’da sahnelenen Türk piyesi, Galatasaraylı İzzet Melih Devrim’in ”Leyla” isimli eseridir.**

- Türk okullarında ilk defa jimnastik salonu (1869), ilk defa tenis kortu (1909), ilk defa konferans ve tiyatro salonu (Tevfik Fikret Salonu) kuran (1908) Galatasaray’dır.

- **Gazete basımında kullanılan “rotatif” denilen baskı makinesini ilk defa Türkiye’ye getiren gazeteciler, Talha ve Velid Ebüzziya kardeşler, Galatasaraylıdır (1914).**

- Sesli sinemanın ülkeye getirildiği ilk aylarda, bu yeni buluşu, kurumunun sinema salonunda öğrencisine tanıtan ilk mektep, Galatasaray’dır (1913).

- **Radyolarımızda halka konser veren ilk mektep orkestrası Galatasaray’ın İz – Caz topluluğudur (Ankara Radyosu, 1931).**

- Türkiye’de ilk defa “rugby” takımı kurup halka bu oyunu gösteren Galatasaraylı sporcular olmuştur (1919 / 1920).

- **Türkiye’de ilk defa “karada hokey” sporunu kuran Galatasaraylılar, 764 Abdurrahman ve 765 Ahmet Robenson kardeşlerdir (1914).**

- “Makaralı patenlerle hokey” oynayan ilk Türk takımı, Galatasaray’ın hokey takımındır (1911, Taksim Sketing Pala’sta).

- **Denizcilik kürek yarışlarının ilk şampiyonu, Galatasaray Kulübü olmuştur (1923).**

- Avrupa ringlerine çıkan ilk Türk boksör, Galatasaraylı Sabri Mahir’dır (1912).

- **Türk okullarında ilk defa Kültür Akademisi, Galatasaray’da kurulmuştur (1930).**

- Talebelerinin ilk defa yabancı dilde piyes oynadıkları Türk mektebi Galatasaray’dır.

- İrfan kütüphanemize en çok tiyatro eseri vermiş olan yazar, İbnürrefik **Ahmet Nuri Sekizinci, Galatasaraylıdır (Tesbit edilebilen 92 piyesi vardır).**

- “Mektep Mezunları Cemiyeti” ni ilk defa Galatasaraylılar, “Mekteb-i Sultani Talebe-i Kadimesi” ismi altında kurmuşlardır (1910).

-

Mekteb-i Sultani'de Hanedan Mensupları...

- 2.Meşrutiyet döneminin Mekteb-i Sultani'de oluşturduğu önemli gelişmelerden biri de, Osmanlı hanedanına mensup şehzade ve Sultanzadelerin eğitim amacı ile Mekteb-i Sultani'ye gelmeleridir.

Hanedana mensup çocukların eğitimi, öteden beri , Saray'da yapılırdı. Saray'da özel hocalar tarafından yetiştirilen şehzadeler, ayrıca resmi bir okula gitmezlerdi. Bu eğitim sisteminin sonucunda, özellikle Topkapı Sarayı'nda "Şehzadegan Mektebi" olarak bir kurum ortaya çıkmıştır. Şehzadegan Mektebinde, sadece o sarayda oturan hükümdarın çocukları ve torunları eğitim görürdü. Sonraki dönemlerde bu eğitimden faydalananların sayısı çoğalmıştır.

2. Meşrutiyet'ten sonra, Şehzadegan Mektebi uygulamasına son verilmiş, şehzadelerin tahsil ve terbiyeleri için bir "Hanedan Kanunu" yapılmış ve onlar da, diğer Türk çocukları gibi, Devlet okullarında okumaya başlamışlardır.

Bu aşamada, şehzadelerin tercih ettikleri eğitim kurumu Mekteb-i Sultani olmuş ve hanedana mensup çocuklar burada eğitim görmeye başlamışlardır.

- Şehzade ve Sultanzadeler eğitim açısından Mekteb-i Sultani'de hiçbir farklı muameleye tabi tutulmamışlardır. Bununla beraber, Mektep idaresi, onların yemekhanelerini ve yatakhanelerini ayrı tutmuştu.

Mektebe ilk başladıkları dönemlerde, şehzadeler bir süre gündüzlü olarak devam etmişler, hatta birkaç gün haremağalarını da beraberlerinde getirmişlerdi. Haremağaları ders sırasında onları kapıda bekler, daha sonra da beraberce Saray'a dönerlerdi. Fakat bu durum çok sürmemiştir.

Mektebe alıştıkça, şehzadeler diğer öğrencilerle kaynaşmış, hatta, içlerinden ayrı yatakhane istemeyenler de çıkmıştır.Zaten, yatakhane dışında, derste, oyunda, mütaleada vs.. herhangi bir imtiyazları olmamış, kendileri de bu tarz taleplerde bulunmamışlardır.

- Mekteb-i Sultani'de okuyan şehzade / Sultanzade öğrenciler şunlardır :

Meşrutiyet öncesi okuyanlar :

- Ahmet Nureddin Efendi : Sultan Abdülhamid'in oğlu,
- Selim Efendi : Sultan Abdülhamid'in oğlu

Meşrutiyet sonrası okuyanlar :

- 853 Ömer Faruk : Son Halife Abdülmecid Efendi'nin oğlu,
- 1184 Şerafeddin : Sultan Abdülmecid'in torunu, Süleyman Efendi'nin oğlu,
- 697 Mehmet Cahid : Sultanzade, Sultan Abdülhamid'in kızı Naime Sultan'ın oğlu,
- 1091 Sadeddin : Sultanzade, Sultan Abdülaziz'in kızı Esmâ Sultan'ın oğlu,
- 228 Mehmet Ali : Sultanzade, V. Murad'ın kızı Ayşe Sultan'ın oğlu,
- 422 Ömer Nami : Sultanzade, Sultan Abdülhamid'in kızı Ayşe Sultan'ın oğlu,
- 315 Mehmet Nazım : Sultan Reşad'ın torunu, Ziyaeddin Efendi'nin oğlu,
- 223 Mahmud Namık : Sultan Reşad'ın torunu, Ömer Efendi'nin oğlu,
- 563 Ömer Fevzi : Sultan Reşad'ın torunu, Ziyaeddin Efendi'nin oğlu,
- 841 Ali Vasıf : V. Murad'ın torunu, Selahaddin Efendi'nin oğlu,
- 842 Mehmet Abid : Sultan Abdülhamid'in oğlu,
- 843 Abdülkerim : Sultan Abdülhamid'in torunu, Selim Efendi'nin oğlu,
- 1025 Orhan : Sultan Abdülhamid'in torunu, Abdülkadir Efendi'nin oğlu,
- - Nizameddin : Sultan Abdülaziz'in torunu, Yusuf İzzeddin Efendi'nin oğlu.

Şehzade ve Sultanzadelerin hemen hemen hepsi, Mekteb-i Sultani'yi bitirmeden, son sınıfa yaklaştıkları sırada askeri okullara alındıklarından, içlerinde Galatasaray mezunu yoktur.

• İdarenin şehzadelere karşı tutumu, yukarıda tasvir edildiği gibi idi de, şehzadelerin sınıf arkadaşlarına karşı tutumu nasıldı ?

Bunun bir örneğini, dilerseniz, Ali Vasıf Efendi'nin 2005'te Yapı Kredi Yayınlarından neşredilmiş "Bir Şehzadenin Hatıratı" isimli kitabından

(s.109 - 111) okuyalım :

"... 5. Sınıfta Riyaziye hocamız M. Montangérand bir defasında, ertesi gün yapılmak üzere pek fazla (30 küsur) meselenin hallini (problemin çözümünü) istemişti.... sınıfın heyet-i umumiyesinin kararı ile, ertesi gün meselenin zorluğundan ve fazlalığından dolayı hazırlanılmadığının hocaya bildirilmesi ekseriyet-i ara ile kararlaştırıldı. Ertesi günü, Perşembe, son ders M. Montangérand'ın idi. Ondan sonra hafta tatili olacak ve evlerimize dönecek idik. Hoca rahlenin başına oturdu. Umumi kararımız mucibince, Riyaziye'de birinci olan Rüşdü Efendi bu meselelerin yapılmadığını muallime söyledi. Büsbütün tehevür ve feveran içinde, M. Montangérand hepimize sıfır vererek, bütün hafta Mektep'te kalmamız için "privation sans exception" cezası (istisnası olmaksızın herkese ceza) verdi. ... O hafta bu tesanüd hareketimiz bize pahalıya mal olmuştu. Karakışta, dışarıya kar kaplamış, buz gibi idi. Ayrıca, yaverlerimiz de evlerimize refakat maksadı ile arabalarla gelmişler, intizar ediyorlardı. Yatakhaneye çıkıp meseleyi yaverime söyledim. Yaver tehevür göstererek bunu bir suretle halledebileceğini düşünüyordu. Herhalde gidip Müdürümüz Salih Arif Bey'i görmüş olacak ki, birkaç dakika sonra Müdür tarafından çağırıldım.

Salih Arif Bey, bana hitap ederek, "Sizin çalışkan bir Efendi olduğunuzu biliyor ve takdir ediyorum. Bu defa, herhalde, bu haylazların münasebetsiz hareketlerinin kurbanı oldunuz. Bunu kat'i olarak bildiğimden, hocanız M. Montangérand ile mutabık kalarak sizi affediyoruz. Evinize dönebilirsiniz." dedi.

Ben : "Hayır efendim. Kabul edemem. Bu hatada hepimiz müşterekiz ve ben istisna teşkil edemem. Pederime yazar, bildiririm. " dedim.

Müdür, pederimin de sıkılacağını ilave ederek ısrara kalkıştı ise de, ben yine reddederek Mü-

dür'ün müsaadesini alıp odayı terk ettim. Bittabii Yaverim bana çok hırslanmıştı. Bunu nazar-ı dikkate almadım.

Arkadaşları bulduğumda, onlar da duymuş olacaklar, beni alkışlarla karşıladılar ve samimiyet izhar ettiler.

Malum, ceza alanlar yukarıdaki dershanelerde oturamazlar. Her ders saatinde bodrumda dershaneye girmeye mecbur idiler. Bu suretle, mangal ateşi ile ısınan bodrum kattaki odada oturuyor, kah ders yapıyor, kah kitap okuyordum. Bermutad istirahat saatlerinde bahçeye çıkıyor ve dışarıda kar olduğundan, birbirimize kar topu atarak oynuyorduk.”

(Cezalı sınıf fotoğrafında Ali Vasıf Efendi, ön sıranın en solundaki fesli talebedir.)

• 3.Mart 1924 Pazartesi günü, TBMM, Halifeliğin ilgasını, Halife Abdülmecid Efendi'nin hemen aynı gün, Osmanlı Hanedanı'nın da kadın, erkek, damat, bütün erkanının 3 gün içinde, yani 6. Mart.1924 Perşembe gününe kadar memleketi terk etmelerine karar verdi.

Mektep Müdürü Bedri Bey, bu kararı şehzadelerin hepsini Müdür odasına çağırarak tebliğ etti ve derhal evlerine dönmelerini bildirdi. Bu ani karar karşısında neye uğradıklarını şaşırان şehzadelerin büyükleri, henüz 10 – 12 yaşında olan ailenin küçüklerini de yanlarına alarak, hemen Mektep'ten uzaklaşıp, annelerinin, babalarının yanına koştular.

Mektebimizin tarihinde de bir fasıl böyle kapandı.

Dönemlerinde Galata Sarayı'na özel ilgi gösteren padişahlar:

Sultan III. Murad
(1546-1595)

Sultan I. Abdülhamit
(1725-1789)

Sultan I. Abdülmecid
(1823-1861)

Galata Sarayı'nda “Çıkma” ve Mekteb'in Tarihinde Dalgalanmalar...

“Bitmeyen Mektep”in bu sayısında, Galata Sarayı'nın hayati bir kurumu olan “Çıkma” hakkında ayrıntılı bilgi vermek istedik.

Kanuni Sultan Süleyman tarafından titizlikle uygulanan bir kanuna bağlanan ve İmparatorluk idaresinin kudretinin görünmeyen yüzünü oluşturan “Çıkma”, uygulamanın aksadığı veya terkedildiği dönemlerde ise, İmparatorluk idaresi için kolay teşhis edilemeyen sıkıntıların ve zaafaların kaynağını oluşturmuştur. Parlak dönemlerde, bilgili, ehil ve ahlaklı sorumlular, görevlerini isabetle yerine getirerek Devletin gücünü arttırırken, sarsıntılı dönemlerin cahil, ehliyetsiz ve ahlak yoksunu sorumluları, öncelikle kendi özel menfaatlerini gözettikleri için, Devletin zaafa uğramasına ve giderek parçalanmasına sebep olmuşlardır.

Galata Sarayı Mektebi'nin tarihinde, özellikle 16.ve 17. yüzyıllarda görülen iniş ve çıkışları özetlerken, “Çıkma” kurumunun, hem Devletin gidişatında, hem de Mektebin kaderinde oynadığı önemli rolü anlayabileceğiz. Bazı Padişahlar, Galata Sarayı Mektebini, Devlete düzgün eleman yetiştiren bir müessesese olarak görmüşler, diğer bazı Padişahlar ise, Mektebin fitratındaki bilgi birikiminden, düşünce özgürlüğünden ve açık sözlülüktən bayağı rahatsızlık duymuşlardır.

- Kanuni Sultan Süleyman, her şeyden önce bir kanun adamı olduğu ve dünyaca da böyle tanındığı için, “Çıkma Kanunu”nun en iyi bir biçimde uygulanmasını isteyen padişahtı. Bu yüzden, onun devrinde herhangi bir hoşnutsuzluk ve kargaşa olmamış, Galata Sarayı'nda okuyanlar, zamanı gelince behemahal Mektep'ten çıkacaklarını bildikleri ve bundan emin oldukları için, iyi yetişme ve çalışma konusundaki gayretleri ve şevkleri çok artmıştı.

Mekteb'in Kanuni devrinde çok iyi talebeler yetiştirmiş olması ve müesseseye gösterilen rağbetin çok artmasının sebeplerinden biri de, bu kanunun iyi uygulanması sayesinde idi.

- Eskiden Galata Sarayı Mektebi'nde tahsil ve terbiyelerini bitirip Mektep'ten çıkacak duruma gelenler, bugünkü gibi okul bitirme veya olgunluk imtihanları gibi usullere tabi değillerdi. Bunu “Çıkma Kanunu” tanzim ederdi. Eski Mekteb'in tahsil müddeti 8 yıl ile 14 yıl arasında oynardı.

- Mektep'ten iyi yetişenler, terbiye ve ahlakları iyi olanlar Saraya alınırlar ve daha yüksek seviyede tahsil veren Enderun sınıflarına kabul edilirdiler. Orada başarılı olanlar, Sarayın çeşitli memuriyetlerine geçerler ve sırası ile terfi edip en büyük makamlara kadar yükselirdiler. İçlerinde Beylerbeyi, Serhat Kumandanı, Vali ve Elçi olanlar olduğu gibi, Vezir olanlar, hatta Seraskerliğe ve Sadrazamlığa kadar yükselenler vardı.

Mektep'te kabiliyeti pek o kadar müsait olmayanlar Saraya alınmayıp Sipahi bölüklerine sevk edilirdiler. Bu gençler asker ocaklarının okumuş yazmış zümresini oluşturlardı.

- Mektep'ten “çıkma” belirli zamanlarda olurdu. Evvela hem Sarayda, hem Sipahi birliklerinde açık yerler olması lazımdı. Bu yüzden “çıkma” her sene olmazdı. Boş yer bulunmaması yüzünden bu çıkışlarda bir müddet gecikmeler olur, o zaman da öğrenciler arasında sabırsızlanmalar ve sızlanmalar baş gösterirdi.

Bütün çıkmalarda, gerek Saraya alınan, gerek Sipahi yazılan gençlerin aylıkları artardı.

Mektep'ten çıkma geciktiği için hoşnutsuzlukları artan talebelerin zaman zaman Mekteb'i terketmeleri ve hatta isyan çıkarmaları gibi büyük gençlik taşkınlıklarına yol açmış olurdu.

- “Çıkmaların” daima zamanında ve muntazam bir şekilde yapılması ve işlerde herhangi bir haksızlığa ve aksaklığa meydan verilmemesi için, Saray içinde açılan yerlere Saray dışından hiçbir kimsenin alınmamasına çok dikkat edilirdi.

Sarayın, Saray içinde yalnız ehliyetleri görülenleri terfi ettirmek, layık olanları daha üstün vazife ve makamlara geçirmek, Saray dışından bilgisiz, tecrübesiz ve kıdemsiz kimseleri asla kayırmamak, dürüst ve sağlam karakterlileri seçip getirmek gibi çok muntazam tertiplenmiş ve çok adilane takip edilmiş bir terfi usulü vardı.

Bu usuller 46 yıl tahtta kalan Kanuni Sultan Süleyman’ın saltanat devrinin son yıllarına kadar yolunda gitmiştir.

Kanuni Sultan Süleyman
(1494-1566)

- Kanuni Sultan Süleyman, Galata Sarayı Mektebi’ni bir yandan böyle esaslı nizamlar ve usullerle daha da geliştirmiş bir hale sokarken, bir yandan da benzer mektepler açmayı düşünmüş, önce Atmeydanındaki (Sultanahmet Meydanı) İbrahim Paşa Sarayı’nda, sonra da Küçükçekmece civarındaki İskender Çelebi Sarayı’nda birer “Saray Mektebi” kurmuştu. Böylece, Saray Mekteplerinin sayısı altıya yükselmiştir.

Bu güzel niyetlerin gerçekleşmesinde Padişahın en yakın yardımcısı Sadrazamı Sokullu Mehmet Paşa olmuştu.

Sultan II. Selim
(1524-1574)

- Kanuni Sultan Süleyman’ın oğlu II. Selim dönemi, İmparatorluğun sarsıldığı, yolsuzlukların baş gösterdiği, keyfi hareket ve emirlerin hüküm sürdüğü bir dönem olmuştu . Saray’a dışarıdan iltimasla alınan, cahil, ehliyetsiz ve ahlaksız kimselerin kayırılması, Kanuni Sultan Süleyman’ın büyük bir titizlikle uygulamaya çalıştığı “Çıkma Kanununu” hükümsüz bırakıyor, Devletin nizamını ve iyi usullerini bozuyordu.

- Sağdan soldan söylenelere, dalkavuklara çok inanan, çabuk aldanan, ani kararlar verip iradeler yağdıran II. Selim, yine bu çeşit tesirlere ve telkinlere kapılarak, Galata Sarayı Mektebi’nin talebesini dağıttı, Ağaları Küçük Oda (Enderun içindeki saray) ve Eski Saray’a gönderdi, boşalan yerleri medrese yaptı ve dede yadigarı bu Mektebin esaslarını bir hamlede değiştirdi.

Hiç lüzum yokken, Türkçe, Arapça, Farsça, Edebiyat, Musiki, Yazı, Beden Terbiyesi ve Spor gibi, adeta modern sayılabilecek bir eğitim sistemi ile memlekete sivil ve asker yetiştiren Galata Sarayı Mektebi’nin müdürlerini, hocalarını ve talebelerini dağıtıp yerine, sadece din dersleri ve sadece Arapça okutan, dar kafalı, yobaz ruhlu kimseler yetiştiren bir medrese kurdu (1567 sonrası).

- Babası II. Selim’in yerine tahta geçen III. Murat döneminde (1574 – 1595), Galata Sarayı Mektebi’ni medrese olmaktan çıkarılarak yeniden eski haline getirildiği, Başbakanlık Arşivlerinde, Tayyarzade Ata Tarihi’ndeki ve Ahmet Refik Bey Tarihi’ndeki belgelerde ayrınıtısı ile anlatılmaktadır.

Galata Sarayı Mektebi’nin o devirdeki bir özelliği de, bünyesinde bir Rasathane kurulmuş olmasıdır (1575). “Fende yekta” ibaresi ile tarihte yer alan Takiyeddin-i Mısri’nin kurduğu, Tophane sırtlarında bulunan bu rasathane, daha sonra, denizden açılan top ateşi ile tamamen ortadan kaldırılmıştır (1580).

- III. Murat döneminden (1574 – 1595) IV. Mehmet (Avcı) dönemine (1648 – 1687) kadar geçen yüz yıla yakın bir müddet içinde Galata Sarayı Mektebi’nin statüsünde bir değişiklik olmamış, kısa süren ve galeli geçen hükümdarlık dönemlerinde, Padişahlar Galata Sarayı ile özel olarak meşgul olmamışlardır. (III. Mehmet, I. Ahmet, I. Mustafa, II. Osman (Genç), IV. Murat ve I. İbrahim (Deli) dönemleri.

- Sultan İbrahim döneminin sonunda, Galata Sarayı’nda, mektep idaresi ve özellikle iase işleri çok bozulmuştu. İmparatorluğun o devirlerdeki bütün işleri ve Devlet dairelerindeki her türlü muamelesi alt üst olmuş, her şey çığıından çıkmıştı.

7 yaşında tahta geçen IV. Mehmet döneminin başlarında (1648 – 1687), Galata Sarayı

Mektebi'nin talebeleri, bir yandan adeta kuru ekmek yeme derecesinde sıkıntıya düşmüşler, bir yandan da, "Çıkma Kanunu"nın uygulanmaması yüzünden, yıllarca Mektep'te çıkma emrini beklemişler, nihayet isyan çıkarmışlardır.

Sultan IV. Mehmed
(1642-1693)

Köprülüzade Fazıl Ahmet Paşa
(1635-1676)

İsmail Hakkı Konyalı, "İstanbul Sarayları" isimli tarih kitabında, bu isyanı "... İç Oğlanları, 7 Şevval 1058 (24.Ekim.1648)'de Galata Sarayı'ndan sokağa uğradılar. İbrahim Paşa Sarayı'na geldiler. Buradaki İç Oğlanları da kendilerine uydular. İki

Saraydaki Ağalar da bunlara katılınca, işin şekli büsbütün kızıştı. Sipahiler de asilere iltihak ettiler. Asiler, İbrahim Paşa Sarayı'nı, Atmeydanı'nı, Sultan Ahmet Camiini ve Çemberlitaş'taki Elçi Hanı'nı tuttular. Nihayet, İbrahim Paşa Sarayı'nın etrafı, Atmeydanı ve Sultan Ahmet Camii kanlı savaş yerine döndü. "İfadeleri ile tasvir eder.

Avcı Sultan Mehmet'in 39 yıl süren uzun saltanat devrinde, Köprülü Mehmet Paşa'nın vefatı üzerine yerine oğlu Fazıl Ahmet Paşa (1661 – 1676) yılları arasında Sadrazam olmuştu. Babası gibi Devlete büyük hizmetler vermiş bulunan bu değerli vezir, 1675 yılında, Galata Sarayı Mektebi'ni medreseye çevirdi.

Böyle kıymetli bir zatın Galata Sarayı Mektebi'ni kapatıp yerine medrese açmasının sebeplerini, *Fethi İsfendiyaroğlu, Galatasaray Tarihi* isimli kitabında (s. 236, s. 237) şöyle açıklıyor:

- Son talebe isyanının acıklı sonuçları karşısında zecri tedbir alma gereği,
- Saray mekteplerinin iaşelerinin karşılanmasındaki güçlükler,
- "Çıkma Kanunu"nın uygulamasının gerektirdiği masrafların yüksekliği,
- Fazıl Ahmet Paşa'nın medreseden yetişmiş olması dolayısı ile, medrese uleması ile Saray mekteplerinden yetişmiş olanlar arasındaki mücadele.

• Kalabalık Müslüman mahallelerinden uzak, civarı Sefaretler, Hristiyan sekene ile çevrili Beyoğlu'nda, Galata Sarayı Mektebi içinde bir medresenin barınamayacağı aşikardı. Medrese bu mekanda fazla tutunamadı ve içindeki softalar İstanbul tarafına nakledilerek, Mektep tamamen boşaltıldı. Bomboş kalan binalar tamamen harabe haline geldi.

• Galata Sarayı Mektebi, medreseye çevrildiği 1675 yılından yaklaşık 40 yıl sonra, Padişah III. Ahmet'in (1703 – 1730) ve özellikle, kendisi de Galata Sarayı Mektebi'nden yetişerek Enderun'a geçen Sadrazam Çorlulu Ali Paşa'nın himmeti ile, yeniden ihya edildi. III. Ahmet müessesenin eski nizamını yeniden kurdu, Mekteb'e kudretli muallimler ve idareciler tayin etti ve bu irfan yuvasının ilmi değerini arttırdı. Bu mutlu dönemde, eskiden kalma binalar mükemmel bir şekilde yenilenmiş ve bir takım ek binalar yaptırılmıştır.

Çorlulu Ali Paşa, eski mektebin içindeki son derece mükemmel ve mükellef yepyeni bir "Hünkar Köşkü" yaptırarak Padişahın sık sık o Köşke gitmesini ve Mektep ile ilgilenmesini sağlamış ve Mektep'te esasen bulunan bir geleneği yeniden ihya eylemiştir.

Sultan III. Ahmed
(1673-1736)

Sadrazam Çorlulu Ali Paşa
(1670-1711)

III. Ahmet'i takip eden Padişahlar, özellikle I. Abdülhamid (1771 – 1781), Galata Sarayı Mektebi'ni hep ziyaret etmişler, müesseseye çok kıymetli kitaplar hediye etmişler, talebelerin yiyecekleri, içecekleri, giyecekleri ile ilgilenmişler, eğitim ve öğretim işlerini yoluna koymuşlar, gençlerin beden terbiyesini geliştirecek spor faaliyetlerini teşvik etmişlerdir.

• Galata Sarayı Mektebi'nin III. Ahmet devrindeki durumu, adeta Kanuni Sultan

Süleyman zamanındaki en parlak devrini hatırlatacak büyük bir intizam ve mükemmeliyet kazanmıştır. Bu yüzden, III. Ahmet ile Sadrazam Çorlulu Ali Paşa, Mekteb'in ikinci banileri olarak addolunmalıdır. Zira, onlar olmasaydı, eski Galata Sarayı ve diğer Saray mektepleri, medreselerden yetişmiş olanların geri zihniyetlerinin tasalludundan kurtulamayacaklar ve belki de, çoktan tarihe karışmış bulunacaklardı.

(Bu konuda çok ayrıntılı bilgiyi, eski Müdürümüz Fethi İsfendiyaroğlu'nun "*Galatasaray Tarihi*" isimli eserinde bulmak mümkündür. (s.241 – 266).

- III. Ahmet'i takip eden I. Mahmut döneminde (1730- 1754), Mekteb'in gelişme hızı sekteye uğramamıştır. Yeni inşa ve imar hamlesi meyanında, Saray'dan Mekteb'e hediye edilen nadide kitaplarla zenginleştirilmiş bir kütüphane ve okuma salonu yapılmış, Topuz Bendi inşası ile, Mekteb'in su ihtiyacı giderilmiştir.

- Gerek Osmanlı tarihçileri, gerek Enderun tarihçileri, I.Abdülhamid ile II. Mahmut dönemleri arasındaki yaklaşık 45 yıllık zaman içinde, Galatasaray Mektebi'nin durumu hakkında pek bilgi vermiyorlar. Arşivlerde yer alan bir takım belgeler, yetersiz de olsa, Galata Sarayı'nın bir Saray mektebi olarak devam ettiğini ortaya koymaktadır.

- Genç yaşta tahta geçen, uyanık kafalı ve iyi niyetli bir Padişah olan II. Mahmut (1808 – 1839), döneminde pek çok yenilik hareketinin başını çekmiş, bu arada Galata Sarayı Mektebi'ne de büyük ilgi duymuştur. 1822' de Tophane semtinde çıkan ve hızla yayılan büyük bir yangın Mekteb'in binalarını ciddi hasara uğrattı. Kısa zamanda bu hasarlar giderilerek bina yeniden hizmete girdi.

Sultan II. Mahmut
(1785-1839)

Ama, artık Galata Sarayı bir Saray Mektebi olma statüsünü kaybettiği için, 1840'tan itibaren bir Tıbbiye Mektebi'ne dönüştürülmüş, bir askeri mektep olarak, Harbiye, Bahriye, Mühendishane ve Tıbbiye mekteplerinin bir idadisi olarak devam etmesi öngörülmüştür. Tıbbiye Mektebi oluşu II. Mahmut ve Abdülmecid devirlerine, askeri mektep şeklini alışı da, Sultan Aziz'in ilk yıllarına tesadüf etmektedir.

Sultan Abdülaziz
(1830-1876)

- Galata Sarayı Mektebi'nin binası Sultan Abdülmecid devrinde bir yangın daha geçirmiş, bu sefer bütün binalar kargir olarak inşa edilmiştir. İnşaati Abdülaziz zamanında ikmal edilen bina, "Adliye Kışlası" adı altında hizmete girmiştir.

- 1867'de Galata Sarayı'nda sivil mahiyette ve "Mekteb-i Sultani" adı ile başka bir idadi açılması kararı alındı. 1864'te ihdas edilen "İdadi-i Umumi-i Askeriye" dağıtıldı.

1.Eylül.1868'de ise, hazırlıkları tamamlanan "Mekteb-i Sultani" / "Lycée Impérial Ottoman de Galata Sérail" adı ile, son derece modern tesisatlı, ders araçları bol, zengin bir kütüphaneye ve laboratuvarlara sahip, derslerinin çoğu Fransızca okutulan, bu nitelikleri ile, yurdumuzdaki ilk lise olarak açıldı.

Galatasaray'ın Spor Tarihine Bir Bakış...

Galatasaray'ı benzerlerinden ayıran en önemli özelliklerden başta geleni, bu mükemmel eğitim kurumunda, sporun eğitim ile beraber yürümesi, başka bir deyişle, sporun eğitimin olmazsa olmaz bir parçası oluşudur.

Galatasaray bu özelliğini yüzyıllarca titizlikle korumuş, hem zamanının en müstesna bir eğitim kurumu olmuş, onun yanında da, sağlam kafaya sağlam vücudu sağlayan spora ağırlık vermiş, çeşitli spor dallarını ya başlatmış, ya gelişmesine hizmet etmiştir.

Günümüzde sadece birkaç dala inhisar eden spor alanında, Galatasaray geleneksel öncülüğünü çok önceleri isbat etmiş, ülkeye pek çok farklı spor dalını getirmiş, müsabakalarda varlığını göstermiş, rekorlar kırmış, ödülleri kazanmıştır.

Bu konudaki bilgilerimizi kısaca tazelemeyi uygun gördük.

Eski ve şanlı bir maziye sahip bulunan Galatasaray sporunun incelenmesi, 3 büyük devrenin varlığını gösterir.

Birinci devre (1482 -1868)

Medreselere taban tabana zıd olarak kurulmuş olan eski Galata Sarayı Mektebinin etrafında geniş ve dümdüz sahalar vardı. Bu büyük meydanlardan istifade edilerek, ok atma, binicilik, güreş, yarış, top ve cup, çomak, cirid, tomak oyunları yapmak, ağır silahları taşımak ve kullanmak gibi vücuda çeviklik ve pazılara kuvvet kazandıran, aynı zamanda öğrencinin dikkatini, zekasını ve anlayışını da terbiye eden maharetli oyunlar ve zor egzersizler yapılırdı.

Mektebin ananesi, bu idmanlara, her gün dersler bittikten ve ikinci namazından sonra, Galata Sarayı Ağası'nın izni ile başlanması idi.

Kendi tarih kitaplarımız olduğu kadar, zamanın Fransız, İngiliz, Alman, İtalyan, Yunan, Hollanda tarih kitaplarında da, o zamanki oyunlar hakkında ayrıntılı bilgi ve gravürler bulunmaktadır.

İkinci devre (1868 – 1905)

Mekteb-i Sultani'nin açılışından Spor Kulübümüzün kurulduğu tarihe kadar devam eden bu dönemde, Batı jimnastik metodunun hakim olduğu ve bu yeni beden terbiyesi metodunun Galatasaray'da başladığı görülmektedir. 1870 yıllarında, Fransa'dan davet edilen jimnastik hocaları M. Curel, ülkesinden getirdiği bazı aletlerin de yardımı ile, Lise'de Jimnastiği kurmuş, ilk defa olarak "senelik idman bayramını" ihdas etmiştir. Onu, yine Lise'de jimnastik hocaları olan Moiroux, Martinetti ve Stangali izlemişlerdir. Stangali'nin tavsiyesi üzerine, 1879'da, onun en iyi öğrencilerinden Faik Bey (Üstünidman), tayin olunmuştur (Türkiye'de ilk jimnastik hocaları).

Faik ÜSTÜNİDMAN
1858-1942

Selim Sırrı TARCAN
1858-1957

Faik Bey ile beraber Binbaşı Mazhar Bey, kıymetli sporcularımız Abdurrahman ve Ahmet Robenson kardeşler, Galatasaray'da jimnastik hocası oldular. İsveç usulü jimnastik metodunu geliştirdiler. Keşşafılığı (İzcilik teşkilatını) kurdular.

Bir müddet sonra, Galatasaray'ın değerli bir evladı ve Faik Bey'in en değerli talebesi Selim Sırrı Tarcan, beden terbiyesi tarihimizde esaslı bir devrim yaptı ve henüz daha hiçbir Türk mektebinde mevcut olmayan yeni spor dallarının geliştirilmesinin kapısını açtı.

Bu spor dallarının neler olduğunu ve faaliyete geçtiği yılların listesini aşağıda bulabilirsiniz :

Atletik jimnastik 1868 – 1908	Karada Hokey 1914'ten itibaren
Atletizm 1870'ten itibaren	Beyzbol 1925'ten itibaren
Yüzme, Kürek 1873'ten itibaren	Ping- Pong 1925'ten itibaren
Güreş 1877'den itibaren	Hendbol 1926'dan itibaren
Bisiklet 1898'den itibaren	Kroket 1926'dan itibaren
Futbol 1904'ten itibaren	Badminton 1926'dan itibaren
Boks 1907'den itibaren	Voleybol 1927'den itibaren
İsveç usulü jimnastik 1908'den itibaren	Basketbol 1929'dan itibaren
Tenis 1910'dan itibaren	Eskrim 1931'den itibaren
Waterpolo 1910'dan itibaren	Havacılık, planör 1931'den itibaren
Patinaj 1910 – 1915	Atlı spor 1931'den itibaren
Patenli Hokey 1911'den itibaren	

Bunlardan başka, Lise'nin daha çok Fransız hocaları ile birlikte yapılan gezi ve kamplar, dağcılık ve kayak sporları, motosiklet ve otomobil kullanma ve yarıştırmaya gibi esasen yine spor sayılacak faaliyetler de, yaklaşık bu tarihlerde başlamış bulunmaktadır.

Bu kadar çok çeşitli spor hayatı, halen hiçbir okulumuzda mevcut olmadığı gibi, bu sporların başlayış tarihleri de hiçbir müessesemize nasip olmamıştır. Bu gerçeği merhum Ali Sami Yen, bir konuşmasında : “*Sporsuz Galatasaray, Galatasaray'sız spor olmaz !*” diye ifade etmiştir.

Galatasaray Halat Takımı 1913

Galatasaray Patenli Hokey Takımı 1922

Galatasaray ve İdman Yurdu Çim Hokeyi Takımları 1913

(1912- 1913 Ligi Şampiyonu) - Galatasaray Futbol Takımı

Üçüncü devre (1905 – bugüne...)

Galatasaray Lisesi ile Spor Kulübünün beraberliğini ilk defa resmi olarak destekleyen Müdürümüz Tevfik Fikret olmuş ve bu ananın temelini atmıştır. Bütün spor dallarının gelişme tarihinde Lisemiz ile Kulübümüzü ayrı ayrı düşünmek imkansızdır. Bu, bir bütünü adeta parçalamak olur.

Kulübümüzün 1 numaralı üyesi merhum Ali Sami Yen Bey'in muhtelif tarihlerde yaptığı konuşmalarda (29.Mayıs.1939 Pilav günü, 28.Haziran.1941 GS Bebek Lokali,...), merhum Abidin Daver'in hatıralarında, merhum Sermet Muhtar Alus'un Akşam gazetesindeki yazılarında, yoğunluk kazanmaya başlayan spor hayatımız (ve özellikle futbol) hakkında ilgi çekici hususların çok güzel ifade edildiği görülecektir.

Galatasaray spor tarihinin iki önemli konusunu "Lokal" ve "Stadyum" konuları oluşturmuştur. 1905'te kurulan Galatasaray Kulübü'nün ne lokali, ne de sahası mevcuttu.

Lokal :

Bazen Lise'de, bazen Reji İdaresindeki bir odada veya bir takım çaycı, kahveci, sütçü veya muhallebici dükkanları, antrenman ve maç günleri yine benzer yerlerde sporcuların soyunup giyindiği mekanlar, Beyoğlu'nda mevcut bir binanın iki odası, Fenerbahçe'deki Kulüp binası, ihtiyaçların giderilmeye çalışıldığı ilk yerler olmuştur.

Faik Bey'in Beyoğlu'ndaki şekerci dükkanında kira vermeden toplanan Galatasaraylılar, nihayet, 1925'te Hasnun Galip Sokağındaki binaya geçebilmişler, 1938 yılında da binayı satın almışlardır.

Denizcilik Şubesi için de, Bebek'ten bir lokal ve kayıkhanesi sağlanmıştır.

Galatasaray Kulübü, Beyoğlu Hasnun Galip Sokağındaki binayı merkez olarak kullanmış sonra da Ali Sami Yen Spor Kompleksi'ne geçmiştir. Kulübün lokali halen bu kompleks içinde bulunmaktadır.

• **Stadyum :**

1899'dan 1906'ya kadar Galatasaraylı futbolcular ve atletler, antrenman, maç ve atletizm müsabakaları için Lise'nin büyük bahçesini veya İstanbul'un muhtelif semtlerinde bulunan Devlet malı çayırları veya sahipleri bilinmeyen boş sahalara kullanıyorlardı.

Daha sonra, Taksim Kışlası içinde yer alan Taksim Stadyumu kullanılmış, Kışlanın yıktırılmasından sonra, 1933'te Kulüp Başkanı Ali Haydar Bey'in teşebbüsü ile, Mecidiyeköy'de bir arazi temin edilerek ve üstüne, temeli 1936'da atılan Ali Sami Yen Stadı inşaatı başlatılmıştır.

3.Eylül.1944 tarihinde açılan Ali Sami Yen Stadı, Galatasaray Kulübü'ne 11.Ocak.2001 tarihine kadar hizmet vermiş ve Kulüp 15.Ocak.2011 tarihinde, modern bir tesis olan Ali Sami Yen Spor Kompleksi Türk Telekom Arena'ya geçmiştir.

Devekuşuna Mektuplar...

1985 Haziran'ında Galatasaray Pilavına giden, ağabeyimiz Haldun Taner, Milliyet gazetesinde, "Bir Lise" isimli makalesinde "Devekuşuna" özetle şu mektubu yazıyor:

"Bugün Galatasaray Lisesi'nin Pilav günü..."

Pilav, Galatasaray'ın bir geleneği... Tambur da öyleydi. Dünyanın en eski eğitim kurumunun böyle kendine özgü gelenekleri var. Heidelberg Üniversitesi deyince, akla eskrim düelloları, Oxford – Cambridge deyince tarihi kürek yarışları gelir.

Galatasaraylılık esprisinden uzak bir müdür, işe başlar başlamaz tamburu kaldırmayı marifet sanmıştı. Bizde böyledir zaten. Her gayretkeş, işe, ayrıcalıkları yok etmekle başlar.

(...) Galatasaray'ın geleneği sade "pilav" gibi mideyi, "tambur" gibi kulağı ilgilendiren simgeler değildir. Galatasaray'ın asıl geleneği Batı'nın dalga uzunluğunda, ilk ve en esaslı eğitim kurumu oluşudur. Batı dünyasının fikir hizasında aydınlar yetiştiren bir okul oluşudur.

(...) Galatasaray'a giren küçük, daha ilk sınıftan, La Fontaine'in manzumeleri ile, az ile özün, kıvrak düşünüş ve söyleyişin dünyasına girer, daha ilk günden açık seçik olmanın, aydın olmanın ilk nezaket borcu olduğunu anlamaya başlardı.

Sınıflar büyüdüğü, bu sefer Moliere ile tanışır, insanları ve olayları mizah açısından görmeyi öğrenirdi. O mizah ki, kişiye felsefi bir boyut kazandırır.

Daha sonra, kendini tanımayı bir tutku haline getiren ve bunu yaparken kendimizi tanımamıza yaman bir aydınlık getiren Montaigne'den, yaşarken düşünme, düşünerek yaşama alışkanlığını edinirdi.

Öğrenci, daha sonra, insana insan olma haysiyetini kazandıran, kula kul olmaktan çıkıp birey haline getiren Fransız İhtilali'nin fikir babalarını, Montesquieu'yü, Rousseau'yu ve Voltaire'i tanır, onları kendi dillerinden okur, anlardı. Her Galatasaraylının köklü bir demokrat oluşunun kökünü başka bir yerde aramamalı.

Nihayet öğrenci Descartes'i tanır, ondan, her verileni emici kağıt edilgenliği içinde kabullenmemeyi, küll yutmamayı, her şeye metodik şüphe ile bakmayı, akıl terazisine vurmadan, "déduction" süzgecinden geçirmeden gerçek saymamayı, yani, bilimsel metodu, bilimsel düşüncüyü öğrenirdi.

Galatasaray'dan yetişenlerin hikmeti burada idi.

Galatasaray'ı Galatasaray yapan bu özellik, son zamanlarda tartışma konusu olmaya başladı. (...) Fransız kültürüne karşı bazı çevrelerde uyanan antipatide, son dönem Fransız Hükümetlerinin haklı davalarımıza karşı gösterdikleri ilgisizlik ve bize karşı takındıkları izahı müşkül çarpık tavrın da, elbet, payı yok değildir. (...) Hükümetler geçicidir, kültürler kalıcı... Kendimizi böyle bir tavra kaptırmak, Papandreu'ya kızıp, Sokrates'leri, Eflatun'ları, Aristoteles'leri, Homer'leri, Sophokles'leri aforoz etmeye benzer.

Galatasaray'a dokunmayalım. Bırakalım o eski sağlam yolunda yürüsün.

Bırakalım, bir de Avrupa modeli klasik lisemiz bulunsun."

Erdoğan Teziç

23.Nisan.2017 tarihinde kaybettiğimiz ağabeyimiz Erdoğan Teziç, 1955 yılı Galatasaray mezunlarının yayınladığı 50. yıl albümünde,

“Bütün akademik hayatım boyunca bulunduğum çeşitli yönetim görevlerinde, öğretimden hiç kopmak istemedim. Devletteki görevim sona erdiğinde, ne yapmak istediğimle ilgili bir talep gelecek olursa, Galatasaray Lisesinde Müdürlük ilk tercihim olurdu. Bu da devamı olmayacak bir temenni...” diyor.

Erdoğan Ağabey, Galatasaray Lisesi'nin 1955 mezunları adına, 4.Aralık.2005'te yaptığı konuşmada ise :

“... Galatasaray her şeyden önce bir irfan kurumdur. Türkiye’de bir benzeri olmadığı gibi, başka ülkelerde de olduğuna tanık olmadık. Lisemizin bağrından pek çok kuruluş ortaya çıktı. 1905 yılında kurulan Spor Kulübümüz de Liselilerin eseridir. Ama, o da özünde, temelinde bir eğitim ocağı sayılır. Spor eğitimin olmazsa olmaz bir parçasıdır. Günümüzde spor yolu ile eğitim, her kademedeki eğitim öğretim kurumlarının gündeminde yer almaktadır.

Galatasaray’ın tarihi 15. yüzyıldan beri eğitimle anılıyor. Kulüp kurulmadan önce de sportif faaliyetler vardı. Ülkemizde keşke, Galatasaray modeli gibi, İngilizce, Almanca, İtalyanca öğretim dilinin kullanıldığı birkaç kurum daha olabilseydi !

..... Seksenli yılların sonuna doğru kendi bünyemizde bir Üniversite oluşturma düşüncesi ortaya çıktı. Bunun fikir babası İnan Kıracıdır. Bunun yanı sıra, statümüzü oluşturmada büyük gayret göstermiş olan merhum Coşkun Kırca’yı ve kuruluş aşamasında dehasından yararlandığımız Yiğit Okur’u burada anmak isterim. Bu üçlüyü Galatasaray camiası hiçbir zaman unutmamalıdır. (...) Galatasaray Üniversitesi Kanunu’nun ve onun temelini oluşturan Türk-Fransız İkili Anlaşması’nın sağladığı hukuki güvenceler, Lisemizin de büyük bir hamle yapabilmesini sağlamıştır.

.....Bizim dönemin çocukluk yılları II. Cihan Savaşı içinde geçti. Ülkemiz savaşa girmediyse, yansımalarını, olumsuzluklarını, acılarını yaşadı. Günlük hayatımızın eksiklikleri, bizlerde “verilenle yetinme” kültürünü oluşturdu. Talep etme becerimiz gelişmedi. Onun için de öğrencilik yıllarımızda, bizlere sunulanların özenle korunması sorumluluğunu hiç unutmadık. Bu “sorumluluk” sözcüğü benliğimize kanaviçe gibi işlenmişti.

... Lisemizde bizi yetiştiren hocalarımızı değerlendirirken üçe ayırırdık : kimileri, konularını hem sevdiler ve de çok iyi bilgilendirirdi ; kimileri, hem bilgi verir, sevdiler, hem de kara mizahımızı geliştirdi ; kimilerinin derslerinde ise, kara mizahı bizler geliştirdik. (...) öğrencilik yıllarımızda bizlere emeği geçen hocalarımız, bizlerde körü körüne inanan değil, düşünen insanı görmek için gayret sarfettiler. En büyük gücün bilgi olduğunu hatırlatmaktan hiç bıkmıyıp usanmadılar.

.... Günümüzde öğretimin dili de küreselleşiyor. Dikkat ederseniz “eğitimin dili” demiyorum. Eğitim mutlaka ulusal dille olur. Başka türlü düşünülemez. Ama, Galatasaray’da olduğu gibi, bir yabancı dil ağırlıklı programlar da öğretimde yer alabilmelidir.

.... Küreselleşen ortamda, Fransızca’nın öğretimi “farklılığı ifade etmesi açısından önemlidir. Gelecekte, tek boyutlu insan yerine, farklılıklarla yoğurulmuş gençlerimizin varlığı, ülkemiz açısından büyük yararlar sağlayacaktır. Bu çerçevede ulusal benliğimize, kültürümüze sahip çıkmak, laik Cumhuriyetimizin geleceğini daha da güçlendirecektir. (...) Bizim farklılığımız, aldığımız kültürle, körü körüne inanmamakla, hoşgörümüzle ve insana saygıda kusur etmemekle yakından ilgilidir. “ diyordu.

Burada ifadesini bulan fikirler, Erdoğan Ağabey’in başarılı öğrenim, spor ve eğitim alanında olduğu kadar, görev aldığı yöneticilik kademelerinde de kendisine rehber olmuştu. Pek çoğunu paylaştığımız bu görüşleri yanında, üstlendiği görevleri yerine getirmekte gösterdiği ciddiyet, ilkelere bağlılık, zerafet ve mizahla çerçevelenmiş davranışları ile Erdoğan Ağabey’in kaybı Galatasaray Camiası içinde, bir devri sona erdirmiş ve büyük bir boşluk bırakmıştır.

Nur içinde yatsın.

ERDOĞAN TEZİÇ

1936'da İstanbul'da doğdu. 1955'te Galatasaray Lisesi'nden, 1959'da İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Fransa'da Anayasa Hukuku ve Siyaset Bilimi üzerine lisansüstü eğitim yaptı. 1961 Anayasası'nı hazırlayan ekipte yer aldı.

Galatasaray Lisesi Müdürlüğü, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim dalı Başkanlığı, Galatasaray Üniversitesi Rektör Yardımcılığı ve Rektörlüğü görevlerinde bulundu.

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından, 8.12.2003'te Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Başkanlığına atandı.

2004 yılında, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından Türkiye Cumhuriyeti Liyakat Nişanı ile ödüllendirildi. Aynı yıl, Fransız Cumhuriyeti tarafından Légion d'Honneur nişanının en üst derecesi olan "Commandeur" (Büyük Şövalye) rütbesine layık görüldü. Fakat aldığı bu nişanı, Fransız Milli Meclisi'nin "Ermeni Soykırımını İnkâr Yasasını" kabul etmesinden dolayı, Fransız Büyükelçiliği aracılığı ile iade etti.

2007 Mayıs'ında, 11. Cumhurbaşkanı seçimi öncesinde yaşanan "Cumhurbaşkanlığı seçimi için TBMM'de toplantı yeter sayısı" hakkındaki görüşlerini, seçim öncesi topladığı YÖK Rektörler Komitesi toplantısı sonundaki basın toplantısı ile açıkladı ve seçimde 367 milletvekilinin hazır olması şartını dile getirdi.

9.Aralık.2007 tarihinde YÖK Başkanlığı görevinden emekli oldu.

23. Nisan. 2017'de İstanbul'da vefat etti.

Kadın / Erkek Eşitliği Bahsinde Galatasaray...

Yönetim Kurulu üyemiz Yeşim Demirel, Galatasaray Lisesi'nin karma eğitime geçişinin 2.yılında okula alınan ve bütün gözlerin üzerinde olduğu “azınlığı” oluşturan 10 kız öğrenci arasında bulunan Nur Ger ile konuştu.

Kimliğini ve yaşam öyküsünü bu sayfadaki kutucukta bulacağınız Nur Ger, aktif profesyonel hayatı ile, çeşitli Kadın Sivil Toplum Kuruluşları içinde, bir “toplumsal cinsiyet eşitliği savunucusu olarak çalışmalarını yürütüyor. Nur Ger, aynı zamanda, Birleşmiş Milletler Kadının Güçlenmesi Prensipleri (UNWEPs) İşDünyası Sözcülüğü görevini yürütüyor.

Yeşim Demirel'in yaptığı söyleşide, onun bugüne kadar yaptığı kadınlarla ilgili muhtelif çalışmalar ve Kadının Güçlenmesi Prensipleri ışığında, Galatasaray bağlamında bir bakış açısı sunmak amaçlanıyor.

- *Galatasaray gibi erkek eğitiminin köklü kalesi konumundaki Mektebin karma eğitime geçmesinden sonra, eğitimde fırsat eşitliğinden faydalanan ilk kız öğrencilerden biri olmak nasıldı?*
- Galatasaray Lisesi’ne, karma eğitime geçişten iki yıl sonra kabul edilen kızlar olarak, “istenmeyen öğrenciler” konumundaydık. Yönetim kademesi ve öğrenciler, “yüz yıllık gelenek bozularak neden kız öğrenci alındı ?” diyorlar ve acısını bizden çıkarıyorlardı. Erkek öğrencilerin bizi kabul etmesi zaman aldı.
- *Bu süreçte yaşamış olduğunuz muhtelif zorluklar size ne gibi kazanımlar sağladı ?*
- Ortaokulu Ortaköy’de, liseyi ise Beyoğlu’nda okudum.

Tümü ile mücadele eden ve sürekli kendini savunan bir konumda oldum. Kızların sayıca az olmasından kaynaklanan azınlık psikolojisini ve cinsiyet ayrımcılığını da bu yıllarda yaşadım.

Bir anımı paylaşmak istiyorum : 9. Sınıfta iken Tiyatro Koluna girmiştım. O yıllarda kızlar Notre Dame de Sion'dan gelir, erkekler Galatasaray'dan... Ortak oyun öyle çıkarılırdı. Artık okula kızlar girdiği için, Notre Dame de Sion'dan kızların gelememesi durumu bir kızgınlık yaratmıştı. Ama, sonradan çok başarılı bir Othello oynadık.

Öte yandan, özgürlük, eşitlik, kardeşlik öğrendik. Gerçekten özgürlükçü ruhu, özgür olmayı, demokratik toplum olmayı, insanı ve insan haklarını öğrendik. Fakat o zaman biz “kız Galatasaraylılardık”. Sonradan, kız ve erkek öğrenci sayısı eşitlendi ve bütün bu sorunlar ortadan kalktı. Bunun için de çok sevinçliyim.

Bugün “kadın / erkek eşitliği” konusunda çalışıyor ve “toplumsal cinsiyet

eşitliği savunucusu” isem, bunun temelinin, Galatasaray’da karma eğitime geçildikten sonraki ilk değişikliklere tanık olmamız, çocukluk ve ergenlik dönemimizde yaşadıklarımızla ilgili olduğunu düşünüyorum. Bunun yanında, kültürel alt yapımı ve değerlerimi, bu sıkıntılarla eş zamanlı olarak Galatasaray’dan aldığımın bilincindeyim.

- **Galatasaray’da edindiğiniz değerlerin, aldığınız eğitimin bugünkü konunuza gelmenizde ne rolü olduğunu yorumlar mısınız ?**

- Galatasaray kültüründe, birliktelik vardı, biat etme anlamında değil, daha çok usta / çırak ilişkisi anlamında itaat vardı, büyüklere saygı, bir gün onlar gibi olabilmek hevesi vardı. “Birey” olmanın, fakat yine de “ortak hedeflere beraberce varmanın” çekirdeklerini hep Galatasaray’dan aldım.

Birey olmanın ve diğerlerinin hakkını korumanın, özgürlük ve adalet bekçisi olmanın, insan değerlerinin tümüne sahip çıkmanın, farklı fikir, kültür ve değerlerinin bir arada yaşayabileceğinin bilincini, biz, Galatasaray’da öğrendik.

Mutlaka belirtmeliyim ki, Galatasaray’da çok kaliteli ve nitelikli bir eğitim aldım. Edebiyattan matematiğe, coğrafyadan felsefeye, Üniversite kalitesinde bir eğitim aldığım için, bu birikim tüm yaşamımda beni hep değerli kıldı. Öğrenmeyi, analitik düşünmeyi, sorgulamayı ve toplumcu psikolojiye eğilmeyi Galatasaray Liseli olmama borçluyum.

- **Biraz kadın / erkek eşitliği konusundaki çalışmalarınızdan bahseder misiniz?**

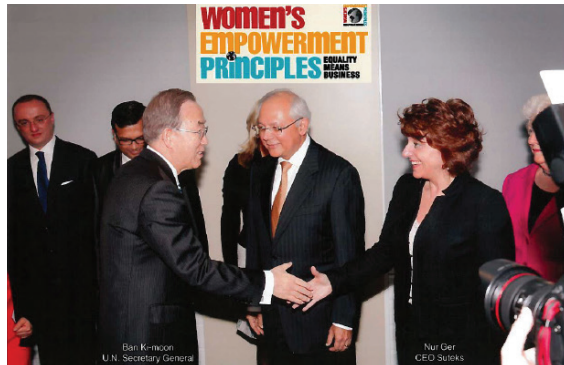
- Ben hep sivil toplumcu oldum. Önce “insan” diye bakıyorum Kadın, erkek fark etmez. Bunun temelinde, Galatasaray kültüründen aldığımız, insan olmaktan doğan, düşünce ve fikir özgürlüğü, kendini var etme, istediklerini yapma ve toplumda kendi gibi düşünmeyenlere saygı gösterme gibi değerler var.

Kadın işveren olarak 1978’li yıllarda başladığımda, hep bir görünmez cam duvarın olduğunu gördüm. İnsanlar için o dönem alışılmadık bir durumdu ve temkinli yaklaşma ihtiyacı hissediyorlardı. Bugün bile benzer sorgulamalar yaşanabiliyor.

Kadın sivil toplum örgütlerinin destekçisi oldum. Yapımız, kurumsal olarak insan odaklı, fakat kadınları çalışma hayatında daha çok ve özel konumda tutma isteğimizi yansıtıyor.

Bütün kadınların ve çalışan bütün kadınların desteklenmesi lazım. Bunu önce Devletin yapması lazım ki, kadın çalışma hayatının içinde yer alabilsin layık olduğu yere gelebilsin. Kadın / erkek eşitliği bağlamında, ülke olarak, dünya ülkeleri arasında son sıralarda olmayalım.

- **Geçen yıl “İş Dünyası Sözcüsü” olarak atandığınız Birleşmiş Milletler Kadının Gücü Prensipleri Platformu’ndan söz eder misiniz?**

- Tüm sektörlerde ve her düzeyde, kadının ekonomik yaşamın içinde yer alabilmesi amacı ile oluşturulan bu Platform, toplum genelinde ve piyasada cinsiyet eşitliğinin sağlanması için, özel sektördeki işyerleri ve kurumlarda atılması gereken adımlara dikkat çekiyor ve kadının güçlenmesi için 7 ilke sunuyor. Kurumların bu prensiplere imza atması, sadece birinci adımı oluşturuyor. Önemli olan, o adımları uygulamaya geçirebilmek...

Göreve geldiğimde, imzacı kurumların sayısı 40 civarında idi, şimdi 150’yi aştı.

Bu yıl hayata geçireceğimiz ulusal kampanya ile, “Kadının Güçlenmesi Prensipleri” ile toplumsal cinsiyet eşitliğini Türkiye’de bilmeyenin kalmamasını hedefliyoruz.

- **Birleşmiş Milletler gibi önemli bir zemine temsilci seçilmenizi tebrik ediyoruz. “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” yanı sıra, “eğitimde fırsat eşitliği” konusuna da vurgulama fırsatı verdiğiniz için teşekkür ediyoruz. Çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.**

NUR GER

Nur Ger eğitimine Galatasaray Lisesi'nde başladı. Lise öğrenimini, son sınıfı AFS bursu ile gittiği Amerika'nın Texas eyaleti, Lamar High School'da tamamladı.

Lisans diplomasını 1974-1978 döneminde, Boğaziçi Üniversitesi İşletme Fakültesi'nden, yüksek lisansını da, 1978-1980 döneminde, aynı üniversitenin Ekonomi ve Uluslararası İlişkiler bölümünden aldı.

Erken yaşta çalışma hayatına atılan Nur Ger, ilk şahıs şirketi olan Birlik Ticaret'i 1976 yılında, 20 yaşında iken kurdu. Halen Yönetim Kurulu Başkanlığını yaptığı, hazır giyim ihracat firması SUTEKS A.Ş.'yi 1986 'da kurdu.

Aktif olarak pek çok sivil toplum kurumunun kurucusu ve destekleyicisi olan Nur Ger, Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği'ne 1987'de üye oldu ve 1944 – 1946 döneminde, ilk kadın başkanlığını yaptı.

1995'ten bu yana TÜSİAD üyesi olan Nur Ger, TESEV, KA-DER, KAGİDER derneklerinin kurucu üyesidir ve TÜSİAD Sosyal İşler Komisyonu'na bağlı olarak çalışan “Kadın / Erkek Eşitliği Çalışma Grubu”nun da başkanlığını yürütmektedir.

Nur Ger'in hayat hikayesi, 2001 yılında, Hollanda Televizyonu'nun “Paralel” isimli seri programında yayınlanmıştır.

Ödülleri :

- Dünya Gazetesi tarafından 2000 yılında verilen “Sektörün en Başarılı Kadınları” ödülü,
- Milli Prodüktivite Merkezi'nin 2004 yılında verdiği “Yılın İş Kadını” ödülü,
- “Cumhuriyet'in 75. yılında 75 Kadın” ödülü,
- SUTEKS A.Ş.'nin ödülleri:

2012 yılında, Avrupa Birliği Projesi kapsamında, “Kadın / erkek eşitliği konusunda kurumların ne yaptığı” konulu yarışmada, Çalışma Bakanlığı ödülü,

2013 yılında, kadın / erkek eşitliğini gözetten örnek şirket olarak, Birleşmiş Milletler ödülü.

Galatasaraylılar Birliği'nin 2017 Yılı Faaliyetleri

- **27 Aralık 2016 Salı** akşamı Birliğimizin geleneksel Kuruluş Yıldönümü Kokteyli Lokalimizde gerçekleştirilmiş, gecede Birliğimize üyeliğinin 30. ve 50. yılını dolduran üyelerimize hatıra plaketi verilmiştir.

Ayrıca Birliğimize ve Camiamıza hizmetleri geçen önceki dönem Başkanlarımızdan Vural GÜNAL'a "Üstün Hizmet Madalyası" verilmiştir.

"2017 Yılı Takvimi" ve "Bitmeyen Mektep" dergisinin 5. sayısı kokteyle katılan üyelerimize dağıtılmış, kokteyle katılamayan üyelerimize ise posta yoluyla adreslerine gönderilmiştir.

- **19 Ocak 2017 Perşembe akşamı**, değerli büyüğümüz merhum Mehmet Akman Başman'ın anısına düzenlediğimiz gecede, üyelerimiz, Başman ailesi ve Mehmet Başman'ı sevenlerle bir araya geldik.

Gecede, Ankara Gençlik Senfoni Orkestrası'nın üyeleri, Ebru YERLİKAYA ve Egemen UYSAL (keman), Günsu ERDEM (viyola) ve Damla ÇAYLI (çello), Alexander BORO-DİN'in 2. dördülünden iki bölüm ile Lisemiz mezunu Ulvi Cemal ERKİN'in dördülünden iki bölümünü seslendirdiler.

Üyemiz Değerli Prof. Dr. Ömer Bozkurt, Mehmet Başman ağabeyimizin yaşama bakışını, direncini, sabrını, sanata, kültüre, edebiyata katkılarını, Ankara sevgisini anlatan güzel bir konuşma yapmıştır.

Başkanımız Mehmet Dülger, Mehmet Başman ağabeyimizi pırlantalarla dolu bir mücevher kutusuna benzetmiş, kendisini rahmetle ve şükranla andığımızı belirtmiştir.

- **27 Ocak – 10 Şubat 2017** tarihleri arasında Erkut Onart Ağabeyimizin “Her yerde müzik” konulu fotoğraf sergisi yapılmıştır.
- **08 Şubat 2017 Çarşamba akşamı**, sıcak şarap eşliğinde “**Nostalgie Gecesi**” düzenledik.

- **19 Mart 2017 Pazar günü**, Birliğimizin 2016 Yılı Olağan Genel Kurul Toplantısı yapılmıştır. Seçimler sonucunda Yönetim Kurulu Başkanlığına yeniden Mehmet DÜLGER, Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Disiplin Kurulu asil ve yedek üyeliklerine ise aşağıda isimleri yazılı üyelerimiz seçilmişlerdir :

YÖNETİM KURULU (Asil)

II. Başkan	Mehmet Ali ŞUĞLE
Genel Sekreter	Belgin R. ERDOĞAN BİRENGEL
Sayman	Ahmet Mert AYDOĞDU
Müşavir Üye	Yeşim ULUS DEMİREL
Tesisler Amiri	Fatih ŞEN
Lokal Amiri	Hülya ÇAĞLAR

YÖNETİM KURULU (Yedek)

Şükrü SOLAK
Cenk SÖKMENSÜER
Hitay ÖZBAY
Nazile İrem YEŞİLYURT
Yalçın ÇİFTÇİ
Özge ALKAN AKKIZ

DENETLEME KURULU (Asil)

Vedat OYGÜR
Asım KAZANCI
Ömer Serdar DURUBAL

DENETLEME KURULU (Yedek)

Feyhan Fethiye EVİTAN CANBAY
Raşit Kemal İRFAN
Ömer DİYARBEKİRLİ

DİSİPLİN KURULU (Asil)

Mustafa SALİHOĞLU
Çelik ERCAN
İ. Celasin EGEL

DİSİPLİN KURULU (Yedek)

Şükrü TUFAN
İskender ALAÇAYIR
Oytun ŞAHİN

- **27 Ocak 2017 Cuma akşamı** yapılması planlanan, ancak elde olmayan nedenlerle ertelenen “Lokalimizin hizmete girmesinin 38. yıldönümünü kutlama gecesi”, 24 Şubat 2017 Cuma akşamı yapıldı.

- **06 Nisan 2017 Perşembe akşamı** , Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu, Disiplin Kurulu üyeliklerine seçilen asil ve yedek üyeler birlikte akşam yemeğinde buluştular.

- **13 Nisan 2017 Perşembe günü**, Lisemiz öğrencileri düzenledikleri Kapadokya Gezisi sırasında, Ankara'da Anıtkabir'i ziyaret ettiler ve Lokalimizdeki öğle yemeğinde bizlerle birlikte oldular.

- Her ayın ilk Salı günü düzenlediğimiz öğle yemeklerinin yanı sıra, her hafta Salı günleri Sohbet Yemekleri düzenledik. Üyelerimizi her seferinde farklı konuşmacı ve konularla buluşturan bu yemekler hayli ilgi çekmektedir.

Bu konuşmaların tarihleri, konuları ve konuşmacıları aşağıda belirtilmiştir :

- 13 Şubat 2017 Salı -Ali Vedat Oygür : “Ankara’yı İlginç Yönleriyle Tanımak”,
- 20 Şubat 2017 Salı - Hasan Servet Öktem : “Küba”,
- 28 Şubat 2017 Salı - **Çiğ Köfte - Ayran**
- 14 Mart 2017 Salı – Prof .Dr. Mehmet Ali Kılıçbay : “Doğu Batı Toplumlarının Farklılıkları” ,
- 21 Mart 2017 Salı - Prof. Dr. Yalçın Çiftçi :“Ağız ve Diş Sağlığı”,
- 28 Mart 2017 Salı -. Mehmet Ali Şuğle :“İş Hukuku Nereye Gidiyor?”,
- 11 Nisan 2017 Salı - Sevkan Sarısaltıkoğlu : “Japon Başarısının Temeli: Disiplin Sanatları (BUDO)”,
- 18 Nisan 2017 Salı . Dr. Barkın Gürcan : “Fotoğrafi Görmek”,
- 25 Nisan 2017 Salı - Prof. Dr. Ömer Bozkurt :“Denizler - Gemiler”.

YAYININ ADI : BİTMEYEN MEKTEP

YAYININ SAHİBİ : GALATASARAYLILAR BİRLİĞİ ADINA : Mehmet DÜLGER

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : Mehmet DÜLGER

Yıl: 3 / Sayı: 6 / Mayıs 2017

ISSN: 2149-5246

YÖNETİM YERİ VE YAZIŞMA : İzmir Caddesi No: 19 Kızılay / ANKARA

Tel: 0312 425 40 86 • Faks: 0312 425 56 65

BASIM YERİ : www.grafus.com.tr

